

LEDARE

Ledare: Landet utan hot

PUBLICERAD 2008-06-25

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

Skaffa nyhetsbrev

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Svenskarna är att gratulera. I denna värld är det ett unikt folk, som lever utan hot och faror. Att svenskarna sannerligen bor i en trygghetens oas har gjorts extra tydligt under dessa senaste veckor:

Vi behöver inte längre aktivt samla in information om hot från omvärlden, tycks en överväldigande opinion nu anse. Måhända att signalspaningen från Försvarets radio-anstalt var viktig för Sveriges säkerhet under det kalla kriget. Detta är nu historia. Inte kan terrorister vilja planera något ofog i Sverige eller förbereda angrepp på våra blågula pojkar och flickor på utlandsuppdrag, förbjudna att skjuta som de ofta är? I världen i övrigt, liksom i Sverige under kalla kriget, bedöms tidig information vara den första och allra viktigaste försvarslinjen. Men eftersom ingen kan vilja Sverige något illa eller planera onda attentat från vårt fredliga land, har vi inte samma behov.

Vi behöver ingen central polisorganisation, av typ FBI, för att bekämpa rysk maffia och annan organiserad brottslighet, hävdar landets moderata justitieminister. Oron i Sverige över denna nya, hämningslösa och välorganiserade brottslighet tycks begränsad. Problemet kan hanteras av länspolisen.

De brott som människor utsätts för i sin vardag är så små att de inte borde besvära polisen med dem, tycks polisfacket anse (se DN Debatt 7 juni). Stora delar av landsorten får klara sig utan verklig tillgång till polis i sommar. Men Sverige är så idylliskt att det nog går bra ändå.

”De tidigare hoten från en militär supermakt i vårt närområde är borta”, förklarade landets moderate försvarsminister på DN Debatt den 10 juni. I Försvarsberedningen står moderaterna sida vid sida med vänsterpartiet, fd kommunisterna, och miljöpartiet i att utropa klimatet som det återstående säkerhetshotet i världen. ”... den fysiska förutsättningen för ett hot av den gamla typen är borta”, hävdar försvarsministern om vårt närområde. Däremot: ”Det finns risk för olyckor och intressekonflikter i Östersjön”, alltså miljörisker. Sverige som sådant kan, vad gäller ”hot av den gamla typen”, skyddas av Hemvärnet, enligt Försvarsberedningen: ”De nationella skyddsstyrkorna utvecklas ur dagens Hemvärn och delar av frivilligorganisationerna.”

Kanske har jag karikerat något. Men stämningsbeskrivningen är omisskännlig. Sverige är en fredens och säkerhetens oas. Vår demokrati behöver inget aktivt försvar, eftersom det saknas hot. Det enda vi har att frukta är den demokratiska staten själv.

Det känns nästan ofint att störa idyllen, så här i midsommartid. Men för dem som skulle vilja ta del av en annan beskrivning av världen, vill jag tipsa om en ny liten bok skriven av Robert Kagan. Den heter ”The return of history and the end of dreams” (Historiens återkomst och slutet på drömmar). Ja, detta är samme Robert Kagan som häromåret skrev den uppmärksammade essän ”Of paradise and power”, om hur olika Europa och USA ser världen.

Kagans grundläggande iakttagelse är att det visat sig naivt att tro att hela världen skulle bli demokratisk, fredlig och liberal efter Sovjetblockets fall. Vid sidan av den moderna terrorismen återkommer gamla nära bekanta, som nationalism och stormaktskonkurrens. Enligt Vladimir Putin är Sovjetunionens sammanbrott – innefattande frigörelsen för Estland, Lettland och Litauen – vår tids största katastrof. Rysslands ambition är att återupprätta sin storhet.

Kagan påpekar att det inte finns någon naturlag som säger att ett land blir mindre nationalistiskt och militaristiskt för att det blir rikare. Rysslands nuvarande ledning drar nytta av sina enorma oljetillgångar, stigande oljepriser och en ekonomi som växer med sju procent årligen till att åter bygga upp sina militära resurser som stormakt. Det folkliga stödet för en auktoritär regim stärks av den goda ekonomin, i förening med minnet av kaos och nationell förnedring under 1990-talet.

En del av strävan blir att åter dra in Georgien, Ukraina och de baltiska länderna – gärna också Polen, Rumänien och andra delar av det före detta östblocket – i en rysk säkerhetszon, med hjälp av militära medel samt energivapnet. EU-länderna må ha övergett den gamla sortens nationalism. Ryssland har det inte.

Hur hanterar demokratierna en värld där autokratierna, med Ryssland och Kina i spetsen, inte delar deras grundföreställning om tidens liberala gång? Rysslands strävan är inte att vara en normal partner i Europa, som välkomnas in i gemenskapen med andra. Ryssland vill åter styra ”sin” del av Europa, i synnerhet de länder som ingick i Sovjetunionen.

Sverige må betrakta sig som Paradiset, utan behov av skydd. Men Sverige är nästa år också ordförande för hela Europeiska unionen, som har gett utsikten av medlemskap till Ukraina och Georgien och inom vars ram vi lovat ge säkerhet åt bland annat de baltiska medlemsländerna.

Hur hanterar vi som EU-ordförande ryska hot mot våra baltiska grannar? Får information via tidningen och sänder sedan närpolisen?

TEXT

Hans Bergström